

Informatieve nota over de complementariteit van de armoedeplannen en -verslagen die regelmatig gepubliceerd worden door de Gewesten, de Gemeenschappen en op interfederaal niveau

maart 2009

De verschillende verslagen worden beschreven aan de hand van een reeks criteria die hun specificiteiten en dus hun complementariteit aangeven: chronologie, frequentie, bron, redactie/coördinatie, inhoud, politieke opvolging. Een tabel, die is opgesteld op basis van dezelfde criteria, geeft een samenvattend overzicht van alle verslagen.

1. Chronologie

Enkel het verslag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bestond al voor het tweejaarlijks verslag van het Steunpunt (en zelfs voor het Algemeen Verslag over de Armoede); alle andere dateren van daarna.

2. Bron

Is het verslag geschreven omdat een wettekst daarin voorziet, omdat een regering dat gevraagd heeft, omdat het een verplichting is als lid van een internationale organisatie?

- Drie verslagen vinden hun oorsprong in een wettekst: het verslag van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ordonnantie), het verslag van het Steunpunt (samenwerkingsakkoord) en het Vlaams Actieplan (decreet)
- Een plan is het resultaat van een verplichting die België heeft als lidstaat van de Europese Unie: het Nationaal Actieplan sociale inclusie (NAPincl.)
- Aan de andere verslagen/plannen - federaal, Waals Gewest, Duitstalige Gemeenschap en Franse Gemeenschap - ligt een regeringsbeslissing ten grondslag.

3. Frequentie van verschijning

Verschijnen de verslagen of plannen regelmatig?

- **Brussel**: tweejaarlijks verslag (behalve het deel 'sociale barometer': dat verschijnt jaarlijks)
- **Vlaanderen**: een actieplan (Vlaams Actieplan) per regeerperiode, dat jaarlijks wordt geactualiseerd, in de toekomst echter slechts een enkele, uitgebreidere evaluatie halverwege de regeerperiode
- **Interfederaal**: tweejaarlijks verslag van het Steunpunt en NAPincl. om de 3 jaar

De andere verslagen en plannen verschijnen niet (of misschien nog niet) op regelmatige basis.

- **Federaal**: de regering heeft tijdens deze regeerperiode een armoedebestrijdingsplan goedgekeurd
- **Franse Gemeenschap**: de regering heeft begin 2005 een actieprogramma goedgekeurd ter bescherming van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen,

- de interculturaliteit en de sociale inclusie
- **Duitstalige Gemeenschap:** een eerste verslag in 1998, een tweede in 2008, een derde is gepland voor 2010
- **Waals Gewest:** nog geen regelmatig ritme; verschijningspatroon verschilt naargelang het "deel" van het verslag (deel 'inventaris maatregelen': 2004, 2006, 2007; deel 'statistieken': 2007; deel 'analyse en aanbevelingen': nog te verschijnen)

4. Redactie/coördinatie

Wie coördineert de verslagen of plannen? Wie stelt die op: een administratie? een autonome instantie?

- **Brussel:** de administratie, het Observatorium voor gezondheid en welzijn (studiedienst van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie - GGC); (a) in overleg met het Steunpunt voor het thematisch gedeelte waarvoor de participatie van de actoren op het terrein vereist is, waarbij het thema door het Verenigd College gekozen wordt; (b) met uitzondering van het actieplan - een van de delen van het verslag - dat wordt opgesteld binnen de permanente interkabinettenwerkgroep die is opgericht op basis van het protocol tussen de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de colleges van de Brusselse Gemeenschapscommissies in het kader van het armoedebeleid. (c) Het verslag omvat ook een deel 'externe bijdragen', dat wil zeggen van Brusselse observatoria, referentiecentra en federaties van Brusselse centra en diensten.
- **Vlaanderen:** de administratie, de groep 'Samenleving' van het departement 'Welzijn en samenleving' (Vlaamse overheid, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin) met de participatie van het doelpubliek in partnerschap met het Vlaams Netwerk en in samenwerking met de andere betrokken departementen.
- **NAPincl.:** de Programmatorische Federale Overheidsdienst (POD) Maatschappelijk Integratie (MI), die daarbij begeleid wordt door een technisch comité (met gefedereerde entiteiten), met de steun van twee werkgroepen, waarvan er een (acties) wordt aangestuurd door de POD MI zelf en een andere (indicatoren) door de Federale Overheidsdienst (FOD) Sociale Zekerheid. Beide werkgroepen staan open voor 'stakeholders'.
- **Tweejaarlijks verslag:** Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, overheidsdienst die volkomen onafhankelijk handelt (net als het Centrum voor gelijkheid van kansen). Zijn wettelijke opdracht bestaat erin permanent overleg te voeren met de actoren op het terrein, en in het bijzonder met de allerarmsten, via hun verenigingen.
- **Federaal:** het kabinet van de staatssecretaris voor Armoedebestrijding in overleg met alle betrokken ministeries
- **Waals Gewest:** DiCS (Direction interdépartementale de la Cohésion Sociale) in overleg met de gewestelijke instellingen die rechtstreeks of onrechtstreeks werken rond elke vorm van uitsluiting, het IWEPS (Institut Wallon de l'Evaluation, de la Prospective et de la Statistique) en het RWLP (Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté).
- **Franse Gemeenschap:** minister-president met steun van een interkabinettenwerkgroep en van het ministerie van de Franse Gemeenschap

- **Duitstalige Gemeenschap:** de regering heeft het ministerie belast met de redactie van het verslag 1998; de redactie van de verslagen 2008 en 2010 is toevertrouwd aan het Rode Kruis

5. Inhoud

Wat is de inhoud van het verslag? een actieplan? een evaluatie? of?

- **Brussel:** het verslag bestaat uit 5 duidelijk onderscheiden delen.
 - (a) Een "sociale barometer" met basisgegevens over de socio-economische situatie van de bevolking en met armoede-indicatoren; (b) een "Thematisch verslag"; (c) "externe bijdragen" over de kenmerken van de armoede en van de strijd tegen armoede; (d) het "Brussels Actieplan Armoedebestrijding"; (e) de "synthese van het rondetafelgesprek" dat de betrokken actoren bijeenbrengt rond het volledige verslag, waarbij in het bijzonder de nadruk wordt gelegd op het thema dat het Verenigd College heeft gekozen.
- **Vlaanderen:** het Vlaams actieplan (een strategisch beleidsactieplan) is gestructureerd op basis van de sociale grondrechten zoals die in de Grondwet (art. 23) en in het Algemeen Verslag over de Armoede staan. Alle thema's die in het licht van de Vlaamse bevoegdheden relevant zijn inzake armoedebestrijding zijn vertaald in acties. Na de beschrijving van de acties zijn gekleurde pagina's ingevoegd, waarin verslag wordt gedaan van de reacties van de doelgroep. Hetzelfde procedé wordt gebruikt voor de actualisering.
- **NAPincl.:** de structuur van het NAPincl., die gemeenschappelijk is voor alle lidstaten, wordt opgelegd door de Europese Commissie. Hetzelfde geldt voor de thema's waaruit elke staat zijn prioriteiten kiest. In België worden de prioriteiten gekozen door de Interministeriële Conferentie (IMC) Integratie in de Samenleving op voorstel van de minister voor Maatschappelijke Integratie. Binnen dit kader stelt het NAPincl. de prioritaire uitdagingen van België inzake inclusie voor, net als de te bereiken doelstellingen en de maatregelen die op elk niveau (federaal, Gemeenschappen en Gewesten) zullen worden genomen om die uitdagingen aan te gaan. Het bevat eveneens een kort verslag van de tenuitvoerlegging van het vorige Plan. Het deel "indicatoren" is samen met een overzicht van een aantal goede praktijken die beantwoorden aan de doelstellingen van het vorige NAPincl. als bijlage bij deze tekst gevoegd.
- **Tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt:** de behandelde thema's worden aangereikt door de actoren van het terrein of door de politiek verantwoordelijken en staan opgesomd in de programmatie van het Steunpunt die wordt voorgelegd aan zijn Begeleidingscommissie. Voor elk thema wordt verslag uitgebracht van de vaststellingen, de analyses en de aanbevelingen die worden uitgewerkt in overleg met de voor de desbetreffende materie betrokken actoren.
- **Federaal:** het plan bevat voorstellen om iedereen de toegang tot de grondrechten te garanderen. Het spitst zich toe op 6 doelstellingen die vertaald worden in 59 voorstellen.
- **Waals Gewest:** stand van zaken met betrekking tot de toegang van de Walen tot de grondrechten die door de grondwet worden gegarandeerd, in drie delen: (a) Statistisch deel (IWEPS): selectie van een reeks indicatoren waarvoor samenvattende fiches worden opgesteld, die meten in welke mate die rechten in Wallonië effectief realiteit zijn; (b) Deel inventaris van de maatregelen (DiCS); gewestelijke initiatieven die de effectieve toegang tot de grondrechten die tot

de gewestelijke bevoegdheid behoren moeten vergemakkelijken (menselijke waardigheid, gezondheid, sociale en medische bijstand, waardige huisvesting, werk, milieu, culturele en sociale ontplooiing); (c) Deel analyse en aanbevelingen (RWLP, IWEPS, DiCS): overleg tussen de verwachtingen van het terrein die het Réseau Wallon de Lutte contre la Pauvreté heeft opgetekend, de statistische indicatoren die het IWEPS naar voren schuift en de politieke maatregelen die de DiCS heeft geïnventariseerd, met de bedoeling de beleidsmakers aanbevelingen aan te reiken.

- **Franse Gemeenschap:** op basis van een stand van zaken en van de voorstellen die uitgewerkt zijn door de verschillende ministers, omschrijven van doelstellingen en van een reeks structurele acties op korte en lange termijn uit te voeren voor elk van de drie transversale beleidsvlakken.
- **Duitstalige Gemeenschap:** het verslag 2008 is gewijd aan kinderarmoede; het verslag 2010 zal de kwestie van gezinnen die met een veelheid van problemen kampen verder uitdiepen en aanbevelingen formuleren met de bedoeling het werk tussen de verenigingen en de betrokken gezinnen te verbeteren. De verslagen bevatten vaststellingen en analyses; ze eindigen met voorstellen.

6. Politieke opvolging

Is na verschijning van het verslag voorzien in een politieke opvolging? en zo ja, welke?

- **Brussel:** rondetafel in het parlement
- **Vlaanderen:** goedkeuring van het Vlaams Actieplan door de regering die eveneens akte neemt van de evaluatie. Er wordt advies gevraagd aan de raadgevende instanties, tekst wordt aan het parlement bezorgd (tot nu toe discussie in de commissie maar in de toekomst waarschijnlijk ook plenaire bespreking)
- **NAPincl.:** het plan wordt goedgekeurd door de regeringen en door de IMC, en wordt overgemaakt aan de autoriteiten van de Europese Unie. De Commissie stelt een gemeenschappelijk verslag op met fiches per lidstaat, het Social Protection Committee - een van de werkgroepen van de Intergouvernementele Conferentie die is opgericht tijdens de top van Lissabon - organiseert 'peer reviews'.
- **Verslag van het Steunpunt:** het samenwerkingsakkoord omschrijft de opvolgingsprocedure. Het verslag wordt overgemaakt aan de voorzitter van de IMC sociale integratie, die het aan alle regeringen bezorgt. Die moeten het op hun beurt bezorgen aan hun parlement aan hun bevoegde raadgevende instanties, en in alle gevallen aan hun sociaal-economische raad (Nationale Arbeidsraad -NAR- , Centrale Raad voor het Bedrijfsleven -CRB- ...). Alle partijen die het akkoord hebben ondertekend, verbinden zich ertoe een debat te voeren over het verslag, over de adviezen en, in het bijzonder, over de aanbevelingen.
- **Federaal:** de regering keurt het Plan goed, er wordt op de ministerraad regelmatig verslag gedaan van de tenuitvoerlegging; discussie in het parlement
- **Waals Gewest:** voorstelling en discussie van de verslagen op de interkabinettenwerkgroep sociale inclusie
- **Franse Gemeenschap:**
- **Duitstalige Gemeenschap:** het verslag wordt voorgesteld aan het parlement

Rapporten	Regelmatigheid van de productie	Bron	Redactie/Coördinatie	Inhoud	Politieke opvolging
Interfederaal/Steunpunt	tweejaarlijks	Samenwerkingsakkoord 5 mei 1998	Steunpunt armoede : openbare dienst die in alle onafhankelijkheid optreedt	vaststellingen, evaluaties, aanbevelingen	IMC Maatschappelijke Integratie/Regeringen/Parlementen/raadgevende instanties. Debat door ondertekenaars van het akkoord
Interfederaal/NAPincl	driejaarlijks	Verplichting als lid van de EU 2000	POD maatschappelijke integratie + technisch comité + steun van groep acties en indicatoren	prioritaire uitdagingen, targets, maatregelen genomen om ze te bereiken + luik indicatoren + goede praktijken	Goedkeuring door de Regeringen en IMC Maatschappelijke Integratie. Transmissie naar de EU autoriteiten: gezamenlijk verslag + peer reviews
Federaal	(nog) geen regelmatig ritme	Beslissing van de Regering 4 juli 2008	Kabinet staatssecretaris armoede + betrokken ministers	Voorstellen : 6 doelstellingen en 59 voorstellen	Goedkeuring door de Regering. Regelmatige bilan aan Ministerraad en aan Parlement
Vlaamse Gemeenschap / Geweest	1 plan per legislatuur + actualisatie halvevege de regeerperiode	Decreet 21 maart 2003 / 18 juli 2008	Administratie (departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)	actieplan /fundamentele rechten	Goedkeuring door de Regering die ook akte neemt van de actualisatie. Advies raadgevende instanties. Transmissie naar Parlement
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	tweejaarlijks (behalve barometer : jaarlijks)	Ordonnantie 11 juli 1991 / 8 juni 2000 / 20 juli 2006	administratie: observatorium gezondheid en sociaal (studiedienst GGC)	5 delen : welzijnsbarometer, thematisch rapport, externe bijdragen, actieplan, synthese van het rondetafelgesprek	goedkeuring van actieplan door de Regering Rondetafel in het Parlement
Waaals Gewest	nog geen regelmatig ritme	Beslissing van de Regering 10 juni 1999	administratie: DiCS+WEPS+RWLP	stand van zaken betreffende de toegang van de Walen tot fundamentele rechten. 3 delen: statistieken, inventaris maatregelen, analyse en aanbevelingen	Voorstelling en discussie in interkabinetten werkgroep sociale inclusie
Franse Gemeenschap	(nog) geen regelmatig ritme	Beslissing van de Regering 25 februari 2005	minister president + interkabinetten groep	Stand van zaken en voorstellen, definitie van doelstellingen en structurele acties	(informatie aan te vullen)
Duitstalige Gemeenschap	(nog) geen regelmatig ritme	Beslissing van de Regering	ministerie + Rode Kruis	vaststellingen, analyses, aanbevelingen	Voorstelling in Parlement